

Jarosław Kordziński

**TEMATY DZIAŁAŃ ROZWOJOWYCH PODEJMOWANYCH
PRZEZ SZKOŁY UCZESTNICZĄCE W PILOTAŻU NOWEGO
SYSTEMU DOSKONALENIA NAUCZYCIELI**

Publikacja powstała w ramach programu *System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół* realizowanego przez Ośrodek Rozwoju

Edukacji – projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt *System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół* (Działanie 3.3.1.PO KL), prowadzony od 2010 roku przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, zakłada poprawę jakości systemu doskonalenia nauczycieli spójnego z rozwojem szkół. W ramach projektu organizowane są działania ułatwiające wprowadzenie do systemu oświaty nowego modelu doskonalenia nauczycieli, który polega na wspomaganiu pracy szkół - od diagnozy, przez planowanie i wdrażanie zmian, po ich ewaluację - oraz organizowaniu sieci współpracy i samokształcenia. Od 2012 r. w ramach Działania 3.5. PO KL rozpoczęto testowanie tego systemu w powiatach. Celem realizacji projektów powiatowych jest pilotaż nowego modelu systemu doskonalenia nauczycieli i zewnętrznego wspomagania pracy szkoły. W działaniach pilotażowych udział bierze ponad 5000 placówek ze 130 powiatów z całej Polski. W lipcu 2014 r. Agnieszka Borek, Iwona Konieczny oraz Magdalena Tędziągolska przeprowadziły badania i przygotowały raport *Analiza danych z powiatowych projektów pilotażowych realizowanych w ramach Działania 3.5.PO KL* prezentujący, między innymi, zakres zaangażowania powiatów i zainteresowanie szkół i nauczycieli ofertą proponowaną w ramach projektów pilotażowych.

TEMATYKA SZKOLEŃ WYBIERANYCH PRZEZ SZKOŁY

Działania podejmowane w szkołach w ramach pilotażu nowego systemu doskonalenia są tematycznie powiązane z obszarami edukacji, które w ostatnich latach objęte zostały istotnymi zmianami. Ośrodek Rozwoju Edukacji opracował i udostępnił oferty doskonalenia, które koncentrują się na 24 różnych obszarach działalności przedszkoli i szkół. Oferty te są podstawą do budowania, we wszystkich szkołach objętych pilotażem, szczegółowego rocznego planu wspomagania. Roczne plany wspomagania są konstruowane w oparciu o wewnętrzną diagnozę potrzeb i zakładają wprowadzenie zmian skierowanych na rozwój szkoły.

Największą popularnością dotychczas cieszyły się oferty zatytułowane „Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki” oraz „Jak pomóc uczniowi osiągnąć sukces edukacyjny?” - realizowane odpowiednio w 93% i 92% powiatów biorących udział w pilotażu. Na kolejnych miejscach znalazły się: „Rodzice są partnerami szkoły” (78%) oraz „Wspieranie wychowawcy klasy - bezpieczna szkoła” (76%). Pierwszą piątkę zamyka oferta zatytułowana „Praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych” (74%).

Wybór tematyki różnił się (niekiedy znacznie) w zależności od typu placówek, w których organizowane było wsparcie. I tak, w przedszkolach największe zainteresowanie wzbudził temat „Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”. W szkołach podstawowych w gimnazjach oraz w liceach ogólnokształcących i technikach największe zainteresowanie wzbudziły „Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki”. Jedynie w zasadniczych szkołach zawodowych realizowany był przede wszystkim temat „Wspieranie wychowawców klas - bezpieczna szkoła”.

Odwołując się do 24 ogólnych obszarów wsparcia opracowanych przez ORE, każda szkoła samodzielnie definiuje szczegółowy zakres tematyczny oczekiwanego wsparcia. W efekcie tematyka szkoleń formułowana w przedszkolach w ramach najczęściej wybieranej oferty:

„Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” obejmowała między innymi takie propozycje jak:

- dziecko ze SPE w przedszkolu— specyfika funkcjonowania;
- zasady pracy z dzieckiem ze SPE, w tym zakres i sposoby dostosowania wymagań do możliwości psychofizycznych dziecka.

Tematyka szkoleń związana z cieszącą się największą popularnością w szkołach podstawowych, liceach i technikach ofertą „Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki w szkołach podstawowych opisywana była między innymi jako:

- metody aktywizujące ze szczególnym uwzględnieniem stylów uczenia się na lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych;
- metody aktywizujące jako szansa na indywidualizację nauczania oraz rozwijanie kompetencji poznawczych, społecznych i twórczych uczniów;

w gimnazjach jako:

- warsztaty pogłębiające kompetencje wykorzystywania motywowania uczniów do pracy oraz poszerzające kompetencje w obszarze stosowania metod aktywizujących;
- współpraca z rodzicami, by ich dzieci osiągnęły sukces edukacyjny;

a w szkołach ponadgimnazjalnych jako:

- sposoby motywowania uczniów do aktywności szkolnej — czynniki motywujące w zależności od ucznia, sytuacji, kontekstu;
- zasady hierarchiczności w uczeniu się- wdrażanie umiejętności samokształcenia.

TEMATYKA PRACY SIECI

Pilotaż, obok oferty skierowanej do szkół w formie diagnozy i organizacji wsparcia realizowanego w ramach rocznego planu wspomaganie, zawierał również propozycję skierowaną bezpośrednio do nauczycieli i dyrektorów szkół prowadzoną w formie sieci współpracy i samokształcenia. W 136 przebadanych powiatach zawiązano łącznie 547 takich sieci (średnio 4 sieci na powiat). Najczęściej wybierany temat to: „Jak rozwijać twórcze myślenie uczniów?”, kolejne dwa zagadnienia odwołują się do pracy dyrektorów szkół: „Pozapedagogiczne obowiązki dyrektora szkoły” oraz „Rola dyrektora w promocji i budowaniu wizerunku szkoły”. Zestaw najczęściej wybieranych tematów zamykają propozycje skierowane do nauczycieli: „Jak wspierać dziecko w uczeniu się matematyki?” oraz temat organizacyjny: „Nauczyciele pracują zespołowo”.

Uogólniając, tematy sieci można podzielić na trzy główne typy:

- problematyka zarządzania szkołą,
- metodyka konkretnych zajęć edukacyjnych
- tematyka, z jaką spotykają się nauczyciele różnych specjalności.

Tematy podejmowane pierwszym typie to między innymi:

- pozapedagogiczne obowiązki dyrektora szkoły;
- budowanie spójności edukacyjnej na poziomie powiatu;
- rola dyrektora szkoły w promocji i budowaniu wizerunku szkoły.

W drugim:

- sieć wychowawców;
- pomoc psychologiczno-pedagogiczna;
- sieć pedagogów i psychologów szkolnych.

W trzecim:

- jak wspierać dziecko z problemami wychowawczymi i edukacyjnymi;
- kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- współpraca z rodzicami.

Ośrodek Rozwoju Edukacji opracował i zaproponował 20 tematów pracy sieci. Niemniej niż w połowie powiatów (55%) zdecydowano wybrać przynajmniej jeden dodatkowy temat spoza katalogu, w co trzecim powiecie wybrano co najmniej 2 tematy spoza katalogu, a w 8% przynajmniej trzy. Sieci, które decydowały się na wybór tematyki spoza katalogu ORE, proponowały najczęściej tematy o wąskim zakresie, skierowane do specyficznych odbiorców. Rzadziej wybierano tematy bardziej uniwersalne skupiające nauczycieli wszystkich specjalności.

Przyglądając się zaangażowaniu uczestników tej formy doskonalenia, warto jest przyjrzeć się результатам ich pracy. Najczęściej są to materiały wypracowane bezpośrednio przez uczestników sieci, które mogą być wykorzystywane w szkołach. Kolejnym efektem jest wymiana doświadczeń i dobrych praktyk, które sprzyjają rozwojowi wiedzy i umiejętności członków sieci oraz pracy nad nowymi pomysłami i rozwiązaniami.

PODSUMOWANIE

Dobór treści, zarówno szkoleń prowadzonych w szkołach jak i tematyki pracy sieci, wskazują z jednej strony na centralne usytuowanie ucznia jako głównego podmiotu pracy szkoły i nauczycieli. Symptomatyczny jest również dobór metod pracy wykorzystywanych w ramach pilotażu. Zarówno podczas działań podejmowanych w szkołach jak i w ramach pracy sieci szczególnie ważne były interakcje między uczestnikami. Stąd wynikać może popularność zajęć warsztatowych, dyskusji i pracy w grupach podejmowanych zarówno podczas działań podejmowanych w szkołach jak i realizowanych w ramach pracy sieci.

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
fax 22 345 37 70

www.ore.edu.pl